

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 énnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczá-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 7.

Norvégia.

A norvégek kimondották, hogy mint önálló, független állam, államiságuk minden követelményét megvalósítják.

A norvég király pedig elment Stockholmba és szeretett svédjei körében megtagadja a norvégek jogos követeléseit. Arra hivatkozik, hogy ha a norvégeknek enged, azonnal ellene fordulnak a svéddek. Ezt pedig ő el nem viseli.

Mi itt a meleg Délen azt hisszük, hogy a norvégek lelkesedése azonnal lefogyott erre a királyi kijelentésre. Talán legfeljebb odáig mentek, hogy az adót megtagadták vagy Krisztiánia utcáin hatalmas tüntetést rendeztek.

Egészen másként jártak el.

A norvég király rendesen kijelenti, mennyire atyja ő szeretett népének. Óhaját szíven viseli. Boldog, ha hű norvégjeinek javát előmozdíthatja. Norvég koronájának országaiban trónja erős támaszát látja stb.

Ezt a norvégek rendületlenül hiszik. Ha tehát a király Stockholmban nem akarja előmozdítani hű norvégjei akaratát, ha norvég koronája országai iránt bizalmatlankodik, ezt semmi esetre sem önként teszi, hanem azért, mert a stock-

holmi kamarilla megakadályozza abban, hogy atyai szívének indulatait kövesse.

A király tehát akadályozva van a kormányzásban, az uralkodásban. Beállott az az eset, mintha ellenséges fogásban volna. Ebben a helyzetben a norvég alkotmány 13. §-a nyer alkalmazást, a mely szerint a király nevében az alkirály, ilyennek nem léteben pedig (s most alkirály nincs) egy államminiszter elnöklete alatt négy államtanácsos gyakorolja a királyi jogokat.

A király szent és sérthetetlen személye tehát meg van óva, de a nemzet jogainak szentsége sérthetlensége, az államkormányzat folytonossága is meg van óva.

A változást külön fogja Norvégia kormánya Európa kormányainak tudtul adni. Akkor aztán az államminiszter elnöklete alatt álló négy államtanácsos annak rendje és módja szerint szentesíti ő Felsége a király nevében Norvégia új törvényeit. Ő Felsége atyai szíve bizonynyal örül, hogy a stockholmi kamarilla mesterkedése nem sikerült és norvég alattvalói boldogok.

Mikor a norvég konzulátus életbe lép, akkor a király ismét hazatér hű norvég alattvalói körébe s fogadja azok hódolatát. És megelégedéssel konstatálja, hogy a hű svéddek is boldogok, mert a svéd király nem szentesítette a norvégek kö-

veteléseit; és konstatálhatja, hogy a norvégek is boldogok, mert ime a svéddek minden mesterkedése dacára követeléseik ő norvég Felsége nevében szentesítették.

Mert fel kell tételezni, hogy a norvég király együtt érez népével, atyja a népnek s nem akarja őket elnyomni, mint akarja a stockholmi kamarilla és a stockholmi vezérkari főnök. Erre az esetre a norvég eljárás pompás.

De hátha a föltevés nem igaz? Hátha a norvég király eltörlül a svéd király mellett? Hátha a norvég király első sorban svéd ember, a svéd érdekeket pártolja, a svéddekkel érez és a svéd tulkapásokért lelkesedik? Hátha csak arra való az atyai, testvéri, honfiúi és polgártársi nyilatkozatok a norvég király ajkán, hogy a svéd királynak legyen hadserege és civillistája? Szóval hátha nem a svéd kamarilla az oka mindennek, hanem maga a norvég király?

Erre az esetre gondoskodtak a norvégek. Megmutatják, hogy alkotmányuk nem egy darab papiros, amelyre uralkodói önkényt is lehet reáírni. Határozottak és hazafiasak. Ha a norvég király nem akarja a norvég nemzetet segíteni küzdelmében, hát küzdenek a király nélkül. Mert a norvég nemzet akarata a törvény, s a törvény előtt meg kell hajolnia a norvég királynak is.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A férj.

Írta: J.-H. Rosny.

James Runciman barátunknál ebédeltünk abban a mesébe illő fényes palotában, ahol minden szög a gazdájának mérhetetlen gazdagságáról beszél. Az igaz, hogy a mi James barátunk megszámlálhatatlan milliói mellett is igazi mészáros-típus s külső nyersségének megfelelő modorban szórja az aranyait is. Azok közül a yankee kérkedők közül való, akik az első bemutatkozásra felsorolják a vagyonuk méreteit és szeretik, ha bámulják és irigylik őket. E rossz tulajdonságai ellenére is szívesen megyünk hozzá, mert az estélyein mindig kiváló szépségű hölgyekkel találkozunk, akiket a palota ura nagy szakértelemmel és minden nehézség leküzdése árán hódít a szalonjába — diszül. Ezen a legutóbbi ebédjén találkoztam azzal a rendkívüli szépségű asszonnyal, akiről most mesélni akarok önöknek. Fejedelmi jelenség volt az az asszony; meglepetten, elkápráztatva a szépségtől, állottam meg s nem tudtam betelni a nézésében. Fokoz-

ta a kíváncsiságomat és meglepetésem az, hogy kísértője száznál ismételt az ő elegánciájától szerény, sőt valósággal kopott frakijában.

— Ki ez a hölgy? — kérdeztem Langloys barátomat... — és miféle ember az, akivel idejött?

— A hölgy neve mme Debray; az a férfi pedig a férje.

— De hiszen az olyan, mint valami szegény ördög.

— Csakugyan az.

— Az asszony pedig fél milliót érő gyöngyöket visel a keblén...

— Módjában áll mert mme Debray, született miss Williamson, éppen olyan gazdag, mint amennyire szegény a férje. Közel öt millió frank az évi jövedelme... A férje valami géptalálmány révén még ezer frank évről évre kelti, a másik feléből pedig él.

— Hogyan? és semmit sem fogad el a felesége vagyónából?

— Semmit. Még a felesége ebédjét sem osztja meg s a cselédségét sem veszi igénybe. Külön háztartást visz. Szerény jövedelméhez mér-

ten, nehogy bárki is a szemére vethesse, hogy a felesége tartja el őt.

— De hát mi tetszik ezen a férfin annyira ennek az asszonynak? Egyáltalán nem szép férfi, sőt nem is fiatal már...

— Majd ebéd után a dohányzóban elmesélem neked ezt a históriát.

* * *

A dohányzóban Langloys így mondta el nekem a történetet:

— Amikor miss Williamson hatalmas vagyont örökölte, férjét keresett magának. Szégye amerikai fejében természetesen igen különösen feltételekhez kötötte a választását. Minthogy a választás sikere érdekében el kellett titkolnia a hozományának nagyságát is átjött Európába, ahol senki sem ismerte.

Utazásai közben Dijonba került s ott egy polgári olcsó magán szállodában vett lakást, ahol a közös ebéd személyenként csak 2 frankba kerül. Ebben a szállodában lakott Debray ur is, akinek a szerény, de korrekt lényé magára vonta a miss figyelmét. A mindennapos közös ebédek csakhamar közelebb hozták egymáshoz a két embert és miss Williamsonnak nem kel-

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

angol divatszabó cég

■ Szövetek és bélések méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ■

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — **Női costümök,** valódi angol **SZÖVETEK** nagy választékban.

Ugyanugy cselekszenek, mint valamikor cselekedtünk mi, megválasztván Hunyadi Jánost a távollevő koronás király helyett és annak nevében kormányzóvá. Akkor ők eltanulták a mi szabadságszeretetünket s most gyakorolják.

Beh meleg vér is pezsdülhet ott messze északon a férfiak szívében!

Dr. K. A

Kvassay Bécsben.

Kvassay István tegnapelőtt itt időzött ahol a Meissel és Schand szállodában bérelt lakást. Hosszabb ideig konferált Goluchovszky külügyminiszterrel és Pitreich közös hadügyminiszterrel s aznap délután Budapestre utazott. Ebből az következtetik, hogy nem igaz, mintha semmiféle megbízása nem lett volna. A királynál nem volt ugyan, de azokkal, akik a magyar válság dolgában eddig oly nagy befolyást gyakoroltak, igenis érintkezett és valószínűleg titkos megbízással utazott Budapestre.

Homo regius.

Egy új ember faj van keletkezében, a „homo regius”. Persze minden kezdet nehéz, s így nem csoda, ha az eddigiek nem igen sikerültek, de azért ma már alig van jobb család, melynek egy tagja homo regius ne lett volna. Sőt vannak olyanok is, kikkel a házörzők se törődtek idáig s ma mint homo regiusok bukkannak elő Konstantinápolyból.

Én mikor diák koromban drukoltam a kedd délutáni természetrajzi kikerdezők alatt az embert azon néven tanultam „homo sapiens”. Ezzel különböztették meg a majomtól.

Azt hiszem ez a régi természetrajzi lecke adja meg a válság kulesát.

Nem homo regius kell nekünk, hanem homo sapiens. Kár hogy nem ott teremnek az utóbbiak, ahol az első.

lett tulságos éleslátással birnia, hogy fölismerje azt, minő mély hatást ébresztett a mérnökben, aki az egész ebéd folyamán alig evett és le sem vette a tekintetét és csodálatos szépségű nőről.

Miss Williamson különös házassági terveibe ekkor egy merész gondolat szövődött.

Miss Williamsonban felébredt a vágy, hogy így szeressék őt; — igen, csak ahhoz a férfinak akart feleségül menni, aki képes érte tönkre tenni magát.

A csábítás ezernyi finom művészetében sikerült teljesen meghódítani a félénk embert, akit elkápráztatott a fenséges szépségű nő hízog közeledése. Szerelmét azonban Debray nem is merte bevallani, — noha eléggé ékesen szólott minden mozdulata és arcának minden kifejezése.

* * *

Egy napon miss Williamson négy szem közt így szólt imádójához:

— Barátom... nem mondtam ennek igazat, amikor leányként mutatkoztam be... én asszony vagyok és egy hét múlva el kell utaznom.

Debray ennek hallatára elsápadt, a hölgy pedig folytatta:

— Igen, el kell utaznom... de nem az

Arbor day.

Nálunk ismeretlen ez a fogalom. Legfeljebb, a zsidók, január 21-iki, vagy a körüli egyik szombatját nevezhetnék annak, melyen *fák ünnepe* címen, azt a napot szokták megünnepelni, amelyiken a fák nedvkeringése, a téli álmom után, újra megindul. Amerikában nagy ünnep.

De hát: mit nekünk Amerika? Ott az Egyesült-államok elnöke által lakott; fehér márvány borítékkal bíró, egy emeletes házat, egyszerűen „fehér ház” néven említik. Nálunk? palota nevet visel minden valamire való épület.

Egyik középületünk dísztermébe, belehelyeztek két szép díszkályhát! Csupán, kémény nem volt építve, mely a füstöt kivezette volna. Nem volt benne, a szerződésben! — A kéményhiányt, az 1873—74 ben megtartott hivatalos szemlék, büntető tárgyalások alkalmával sem vették észre. Akkor tűnt fel csak, amikor a nagyvárad utcák befásítása céljából, a „Szépitési Egyesület”, belépődíjak szedése mellett rendezte az első felolvasást!

Miért csodálók most azt? hogy a vasut állomástól, Sal Ferencz-utczáig terjedő hársfa sorok, belesznek a nagyrendezés utvonalaiba? és kivagdálják a fákat!

A közuti vasut engedménye, Nagyváradon volt, már a múlt század hetvenes éveiben. Amerikában, több mint kétezer kilométer hosszú, vasutvonalat építettek ki, ez idő alatt! Biharország Birminghamjában, negyed század múlva sem járhat, közuti vasuton, a — nép!

Amerikában, fák ünnepe, (Arbor day) címen, minden éven, ünnepet ül, minden iskola! Ez ünnepen számol be, az iskolába járó gyermek arról, hogy az általa ültetett (vetett) fa, meg van-e? és mily állapotban van?

Sajnos! de mi azt számolhatnók össze minden évben, hogy melyik fa vagy melyik bokor ki által szenvedte a legszebb ágak lehátását?

Harmadik Napoleonról azt olvassuk, hogy,

otthonomba, hanem a másvilágra megyek... Megölöm magam, barátom, mert rettenetes hibát követtem el: eltékoztam a férjem vagyonát, összesen 25 ezer frankot, amelyet reám bízott. A pénz nélkül pedig nem utazhatom haza... Ha ön szeret engem, mentse meg...

Debraynak akkor egy kis háza volt Dijon környékén, amelyet bérbe adott egy családnak s a bérösszegeből élt, mert akkor még nem készült el a találmányával s egyéb jövedelmei nem voltak.

A miss ajánlatának hallatára Debray oly halvány lett, mint a halott. Aztán csak ennyit mondott:

— Holnap rendelkezésére bocsátom ezt az összeget... és hálás vagyok érte, hogy hozzám fordult.

Másnap csakugyan pontos időben megjelent Debray s borítékban átnyújtotta a 25 ezer frankot. Épen annyit kapott a házáért, amelyet hirtelen kellett eladnia.

Miss Williamson meglepetten és boldogan szorította meg az esztelen kezét és bevallotta, hogy az egész csak tréfa volt... aztán hála fejében odanyújtotta az ajkait.

— A felesége lesznek önnek, — mondta miss Williamson az ámuló Debraynak, aki egy csapásra a legboldogabb emberré lett.

Páris rendezésekor ágyukkal mutatta meg az utcák irányát, egyenességét. Miért ne tehetnék meg a fő-utczai hársfák kidobását, az Alföld Páris-patakja mentén 1905-ben? Amikor Napoleon az elmúlt századokba azt teheték meg, ami nekik — jólesett! Kr. u. 105-ben, Hadrián császár romboltatta le azt a hidat, melyet (Turn-Szeverin és Kladava között Appolodor perzsa építész által) elődje, Traján római császár építtetett.

A „rágalmazó történelem” azt fogta rá hogy félt a nagyvárad Püspök-fürdőben üdülő elárvahodott Deczebáltól. A tények meg azt mutatják, hogy a nyomát is elkarta pusztítani mindennek, ami az elődök nevét megőrizné, hirdeté.

A nagyvárad főutczá hársfasorát nem az előd ültette, hanem a város uri társadalma: a Szépitő Egyesület!

Lehet, hogy akkor nem volt még program, a város utvonalaival illetőleg. De hát ily program ma sincs! Mert ha volna? a közuti vasut harmincz évi fejlődése alatt, nem a jelen év májusában lett volna ténnyé a főutczai hársak kivágása, hanem azzá lett volna már az 1904-ik év őszén, a mikor — emberek, jó lelkek — udvaraikban, házaik előtt, helyet adtak volna a kivágásra ítelt hársfáknak és nem süttött volna szalonát annak ágai mellett, — a nép, melynek ma is csak panem et circenzenes kell!

Szélesebb járda? egy század múlva sem kell! Szélesebb út, kettős vágányu vasut mellett sem válik szükségessé! Egy század alatt sem lesz itt annyi ember, mint amikor báró Gerliczy Félix ablaka alatt a „Nagyvárad Dalárda” szerenádózott. Azóta is eltért e járdán a nép. Csak a járdát kellene homokolni.

A Fő-utczá hársfáihoz van közöm, mert azok árát Nagyvárad társadalma adakozta össze. Én meg gondoztam, neveltem.

Eme hársak májusban, vagy — mondjuk — augusztusig — kidobnak! Azt a levegő-javítást, amit az utcán elvégeztek, jövő éven elvégezik udvarokban is!

Akinek helye van, kérjen el egy hársfát az intézőtől. Vigye be kertjébe, udvarába, el lehet azt ültetni nyárközepén fényes délből is!

Philadelphia levegőjét első sorban az ültetett fák levélzete tette életadóná. A falevél a mi éghajlatunk alatt is teljesít anyagi szolgálatot, amennyit teljesít bárhol a földgömb területén.

A nyárközépen átültetendő fát, igaz, ágaitól kell megszabadítani, ámde ha a kiszedésnél vigyáznak és a gyökérzet épen marad a jövő tavaszon fél vagy egész méteres hajtásokkal hálálja meg a fa, hogy a tüzzre dobástól megmentették.

A fő-utczai hársak kidobálása semmi esetre sem terv — csak ötletszerű, mert ha tervszerű volna az, nem oly ripsz-rapsz menne a kivágásuk. Nagyon be lehetett volna fásítani a halálra ítelt hársakkal Kolozsvári-utczá három szögét, a bábaképezde előtti, a Pereczes utczai, László-malom előtti stb sétányokat, mert ezek nemhogy gondozásban részesülnének, de folyton árváskodnak. Csengeri- és Kálvária-utczák olyanok mint az a bizonyos székelly város,

Üzletáthelyezés!

A n. é. közönség nagybecsű támogatását kérve vagyok Kérem a helyes címre figyelni!

Tisztelettel hozom a n. é. közönség szíves tudomására, hogy az eddig a Fő-utczán, a gróf Bethlen-féle házban levő aranyműves- és vésnök-üzletemet a városi Bazar-épület színház oldali részére, a postai-gyűjtőde mellé helyeztem át.

Amidőn ezt szíves tudomásul adom, egyben tudatom azt is, hogy mindennemű aranyműves- és vésnöki munkálatokat a legszebb kivitelben, a legolcsóbb árszámítás mellett eszközölök

kiváló tisztelettel:

Sattler Zsigmond, aranyműves és vésnök.

melynek lakossága azt mondta, hogy »Nem erdő a mi falunk, hanem város. Ersd? vagyom ám a Hargitán ölég! Mönjik oda, aki árnyikot akar!«

Én sajnállok minden ok nélkül kivágott fát. Van Váradon huszezer hozzám hasonló ember. Nem lehetetlen, hogy ezek nagy tömege fog bírálatot mondani s a favágási számdékra Vihar fog támadni a népitéletből.

Rátka József.

UJDONSÁGOK.

Belopotoczky püspök jubileuma.

Tizenöt év óta tábori püspök és nagyvárad kanonok *Belopotoczky* Kálmán dr. de igen rövid idő elég volt ahhoz, hogy megnyerje azt a mélyes szeretet, mely mostani jubileuma alkalmával példátlan lelkesedéssel veszi őt körül, mind egyházmegyénk, mind tábori lelkészei körében.

Mint várad kanonok évek óta végzi a kisegítő püspöki munkát, bérmlások és a nagyheti szertartások alatt volt szerető gondja arra is, hogy egyházmegyénk papjainak továbbképzésére *huszezer koronás alapítványt* tett.

Mint tábori püspök újja szervezte teljesen a tábori lelkészi kart s ma bármely papnak igazi ambíciója lehet e karban szolgálni. Nagy gonddal választja ki a katonai lelkészeket. A katonai nevelő intézetekben végleg szervezte a vallási nevelést és az ifjúság számára rendelt isteni tiszteletet. A katonaság ünnepélyes felkészítése, az alapos tanítás mely eskü tétel előtt hetekig tart, a vasárnapi templomba járás s így a vallási érzés folytonos ápolása teljesen az ő műve.

Ő vitte keresztül, hogy a nagy helyőrségi kórházakban tudatlan bakák helyett irgalmas apácák ápolják a betegeket s legujabban egész tanulmányt kitevő utasítást adott ki a katonai lelkészek számára.

Hatalmas koncepció és remek eredmény az ő 15 évi munkája, ezért lett akarata ellenére is ünnep az ő 15 éves jubileuma, mert magát tiszteli az, ki ilyen életet, ilyen munkát tisztel.

Hódoló tisztelettel és szeretettel kiáltjuk mi is felé — ad multos annos.

Szent László napjának megünneplése.

Szent László városa Nagyvárad. A nemzet e nagy és szent királya alapította s tette nagygyá. De a hálátlan utókor, különösen a mostani nemzedék, megfélekedezik bölcs alapítójának emlékeiről; évenként elmúlik Szent László napja a nélkül, hogy az általa alapított város közönsége leróna a nagy király emléke iránt háláját. Csak a kath. templomokban emlékeznek meg róla, s kérik buzgó imákban, hogy ne vonja meg pártfogását az idők viharai sokat szenvedett városunktól.

A nagyvárad *Kath. Kör* indította meg a mozgalmat, hogy *Szent László* király napját Nagyvárad város közönsége megünnepelje. A kezdeményezés kedvező fogadtatásra talált.

Évenként Szent László napján patronusának tiszteletére nagyobb szabásu ünnepélyeket rendez. Az első Szent László ünnepélyt *június 27-én* tartja meg.

Reggel 9 órakor a székesegyházban ünnepélyes szentmise lesz, a mely után délelőtt 11 órakor a főgymnázium nagytermében matinével összekötött ünnepélyes: diszgyűlést tart a Kör.

A diszgyűlés letolását a következőkben állította össze a Kör választmánya:

Elnöki megnyitó beszéd;

ünnepi előadás, tartja dr. *Karácsonyi* János egyetemi tanár;

alkalmi szavalt, előadja *Szőnyi* Margit kisasszony;

két Szent László ének, előadja az énekkar.

Este nyári multság zárja be az ünnepélyt a Püspök-fürdőben.

* **Személyi hírek.** *Csanády* Arthur altábornagy, a nagyvárad 17. gyaloghadosztály parancsnoka tegnap reggel nejével Budapestre utazott. — *Rimler* Károly polgármester tegnap éjjel a fővárosból visszaérkezett Nagyváradra. — *Ujházi* Ede, a Nemzeti színház művésze, örökös tagja, ki több estére terjedt vendégszereplését a Szigligeti-színházban kedden este fejezte be, tegnap szerdán reggel a gyorsvonattal utazott vissza a fővárosba.

* **Dr. Szmrecsányi püspök Aussee-ban.** Nagyvárad város előkelő közönsége mély sajnálattal és részvétellel fogadta a hirt megys püspökünknek, dr. *Szmrecsányi* Pál v. b. t. t. betegségéről. Bizonyára általános megnyugvást kelt az egész egyházmegyében azon legilletékesebb helyről vett örömdetes értesülésünk, hogy a szeretet és tisztelettel környezett egyházfejedelem állapotában lényeges javulás állott be, annyira, hogy már elhagyhatja a gyógyintézetet, ahol betegségében gyógyulást keresett. Ő Excellenciája a teljes gyógyulás céljából és a hirtelen beállott nagy meleg elől ma, június 8-án Ausseeba utazik, unokaöccse, dr. *Ghyicz* Jenő miniszteri titkár és *Brém* Lőrincz udvari papja kíséretében. A gyönyörű, kies fekvésű, tiszta levegőjű fürdő vize és a fürdőt környező dus fenyvesek remélhetőleg vissza adják teljes egészségét a kiváló főpásztornak s Isten segélyével teljesen meggyógyulva tér vissza székhelyére.

* **Városi közgyűlés.** Ma, csütörtökön délután 3 órakor tartja június havi közgyűlését Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága. A közgyűlésnek legérdekesebb tárgya a választás lesz. Az I. oszt. alkapitányi állásra, mint már írtuk, öten pályáztak, és pedig *Eleméry* Ferencz aljegyző, *Szőke* András alkapitány, *Giraud* Árpád alkapitány, *Juricskay* Barna tb. aljegyző és *Pásztor* Bertalan fogalmazó. Mint halljuk, a pályázók közül egy vagy kettő viszalép. Legtöbb kilátása van a megválasztásra *Eleméry* aljegyzőnek, ki buzgó működésével, kiváló képességével igen is rászolgált, hogy a törvényhatóság a jól megérdemelt előmenetelben részesítse. Eddigi szorgalmas munkásságát a polgármester is elismerte azzal, hogy őt bízta meg Papolczy távozásával az I. alkapitányi teendőik végzésével. Mellette még *Szőke* András

vagy *Giraud* Árpád alkapitányok megválasztásáról lehet szó, akik már mindketten huzamosabb idő óta buzgón szolgálják a várost. Az I. alkapitányon kívül betöltik a megüresedett II. és III. oszt. számtiszt állásokat. A két állásra sokan pályáztak s mindannyi jelenleg is a városi hivatalokban működik.

* **A vasutasok zászlószentelése.** A vasutasok piros Pünkösdi első napján végbemenő zászlószentelési ünnepségének részletei mind nagyobb arányokban domborodik ki, minél közelebb jó az ünnepség napja. A zászlószentelés programját már ismertettük. Most arról emlékezünk meg részletesebben, hogy az ünnep előestélyén nagy arányú zenés lampionos menet lesz a védnökön, özv. báró Gerliczy Félixné, a zászlóanya özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné szül. báró Gerliczy Stefánia s a védnökök tiszteletére. A kirándulás a nagy állomás előtti térről lesz s úgy vonul a menet a Fő-utcán, a Szt. László-téren keresztül a Kert-utca sarkáig s onnan bekanyarodva a Kapuczinus-utczára özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné házáig, majd innen vissza a Szent László-térre, hol a menet feloszlik. A lámpionos menetben a zenét a kolozsvári vasuti zenekar fogja szolgáltatni, mely Kolozsvárról direct a várad kartársak örömmünepére jön Nagyváradra. — A zászlószentelési ünnepségekre vasutasaink igen sok vendéget kapnak. Kilátásba helyezte jövetelét a kolozsvári üzletvezető is. Nagyvárad előkelő köreiben is nagy érdeklődés nyilvánul a derék vasutasok zászlószentelési ünnepsége iránt s már igen sokan jelentették be a rendezőségnek, hogy személyesen részt vesznek az ünnepélyen s verik be a szöveget. Ujabban *Csanády* altábornagy, hadosztályparancsnok hozta tudomására a rendezőségnek részvételét, valamint báró *Karg* János ezredparancsnok. Utóbbi jelenti, hogy a tisztikar számos taggal képviselteti magát az ünnepélyen. Hasonlóképpen a többi fegyvernemek tisztikara is. A rendezőség élén *Papp* János elnökkel, tekintettel hogy csak néhány nap választja el már őket az ünnepélytől, kettőzött buzgalommal dolgozik, hogy az minél sikeresebb inpozásabb legyen.

* **A város mult évi zárszámadása.** A törvény szerint a városok előző évi zárszámadásait legkésőbb a május hónapi közgyűlésen kell tárgyalni. Nagyvárad város 1904. évi zárszámadása még nem került a törvényhatóság elé, dacára, hogy már júniusban vagyunk. A késedelem okául a városi pénztárnál előfordult zavarokat és a számvevői hivatal személyzetének elégtelenségét hozza fel a főszámvevő. Mint értesülünk, a zárszámadás most már elkészült s nyomtatás alatt van. Pár nap múlva küldik szét a pénzügyi szakbizottság tagjainak s a bizottság rövidesen tárgyalni fogja. A zárszámadás végösszegei a következők: bevételek 2.095,192 kor. 39 fillér, kiadások 2.090,156 kor. 77 fillér s így a pénztári maradvány 5035 kor. 62 fillér. Ez bizony nem sok, s még az 1903. évi 9884 kor. 53 fillér maradvánnyal szemben is visszaesést mutat. A zárszámadást a július havi közgyűlésen tárgyalja a törvényhatósági bizottság.

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott árak.

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségű vásznak és sifonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérneműek, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ág- és asztalterítők. Paplanok és matracok, valamint mindennemű mosóárak, u. m.: kreton, batist, zophir és színes vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések o o o o o vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o

* Az építő mesterek a főispánnál.

Az építő ipartársulat tagjai tegnap délelőtt értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy küldöttségileg keresik fel *Beöthy László* főispánt és köszönetet mondanak neki azért, hogy a legutóbbi sztrájk alkalmával rendelkezésére védelemben részesültek a sztrájk megtörésére idehozott idegen munkások. A küldöttség még a délelőtt felkereste *Rendes Vilmos* építész vezetésével a főispánt, kinek köszönetet mondtak pártfogásáért. *Beöthy László* dr. meleg szavakban köszöntö meg az ipartársulat bizalmát és ragaszkodását.

* **Halálozás.** Özvegy *Docsekál Józsefné*, született *Némethy Anna* 7-én reggel 68 éves korában Pelbáthidán elhunyt. A derék matróna elhunytát kiterjedt, előkelő család gyászolja. Temetése holnap, 9-én délelőtt lesz Pelbáthidán a római katolikus vallás szertartása szerint.

* **A kamara részvéte.** Az elhunyt *Kulinyi Zsigmond* egyike volt a magyar kereskedelmi és iparkamarák legkiválóbb titkárainak s ehhez méltóan az összes kamarák első sorban osztoznak a szegedi kamara gyászában. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara képviselőiben dr. *Sarkadi Lajos* titkár vett részt Szegeden a temetésen. A kamarák és a kamarai elnökök külön-külön közös koszorukat helyezték az elhunyt ravatalára.

* **Czirkusz Nagyváradon.** A szini szezon június 16-án fejezi be *Somogyi Károly* színgazgató. Ez évben azonban ugylátszik, lesz a közönségnek az orfeumokon kívül élvezetesebb szórakozása is. *Horvát József* czirkusztulajdonos engedélyt kért a városi tanácstól előadások tartására. A czirkusz a Nagypiacz-teren szándékozik sátorát felállítani.

* **Medárd napja.** Ma, csütörtökön ismét kritikus nap van: Medárd napja. Azt tartják róla régi időkől fogva, hogy ha ezen a napon esik az eső, akkor negyven napig esős időnk lesz. Medárd napnak különben azért is olyan veszedelmes a híre, mert sokszor jégesőt és vihart hoz. Bizony jó is lesz, ha a meleg napokban olykor-olykor jól megöntözi az ég a földet, de negyven napig tartó esőzés már sok lenne. Tegnap délután különben hatalmas hosszabb ideig tartó eső volt, amire szükség is volt.

* A polgári iskola tanulmány utja.

A nagyvárad községi polgári fiúiskola tanulmányi útjában *Belényesről Vaskóra* tért. *Vaskóhól* folytatva útját jun. 5-én *Rézbányára* mentek. Utközben megnézték a lat. sz. püspökségi uradalom falkoláját. *Rézbányán* a község nemzeti lobogókkal volt feldíszítve, a melyeket a tanulók mindenütt megélteneztek. A bányahivatalnál *Agh János* bányafőnök, *Görgényi Jenő* esperes plébános, Dr. *Tóth Gábor*, *Kertész István*, *Herei Márk*, *Bucskó Gábor*, *Baiku P.* Tamoján Pál várták a csapatot. A himnus eléneklése után a fehér márvány — bányához és a Bihar kapuhoz mentek. Délben ebéd volt a bányatelepen, a mit ott kint főztek. A kísérő tanárokkal együtt ebédelték a fent nevezett urak, kik mindvégig vele maradtak a kirándulókkal. Ebéd alatt *Oó Dezső* köszöntö meg a rendkívül szíves fogadtatást és a páratlan gondoskodást, melynek intézője *Agh J.* m. kir. bányafőnök, kinek egészségére és a jelen volt urakra ültette poharát. Ebéd után a Körösz-eredete következett, melynek barlangjába 15 ös csapatokban banya mécs mellett mentek be a tanulók, azután az oszonnát osztották ki. Azután az érczárókat, a hegyi iparvasutat, bányákat a robbantásokat nézték meg. *Oriási* hegyeken mentek keresztül és őserdők között tértek vissza *Rézbányára*. Itt vacsora volt, a mi a legmagasabb igényeket is kielégítette volna. Vacsora alatt *Görgényi* esperes-plébános éltette a tanárikart és annak intenczióit. A tanulók, tanárok ma

gánházaknál voltak éjszakára elszállásolva. Jun. 6. reggel a gyönyörű kies helyen álló templomba vonultak a r. kat. tanulók misére. *Rézbányáról* azután *Vaskóhó*ra vonultak vissza a tanulók, hol megnézték a márvány feldolgozó telepet. E telepnek nagyjövője van, van egy márványa, a meggyiszinü márvány, mely oly remek szép, hogy az összes eddigieket hivatva van lesznitani, divatcikké és világ kereskedelmi cikké tenni. A telep igazgatója *Berger Miksa* azután csapra veretett néhány hordó sört. Ez általános jókedvet teremtett a tanulók között. E vendégségben részt vettek: *Győry Géza* főerdész, *Rednik G.* főszolgabíró, *Aszalai Sándor* járásbíró, *Jancsó Dezső*, *Varga J.*, *Ercey G.*, dr. *Nemes, Kállai S.* stb. Ezután ebéd volt, d. u. 2 órákor vonatra ültek és hazautaztak. A nagy csapat minden baj nélkül és folyton rendben tette meg e nagy utat. Bihar-megye legszebb részét ismerték meg, a mi igazán felejthetetlen a tanulóknak, a mi mellett igen sokat tanultak. Köszönetet kell mondani mindenkinek, ki bármiképen segítségére volt a kirándulásnak. Különösen köszönet illeti a *Rézbányaiakat*, kik annyi sok mindennel látták el a kirándulókat, hogy felejthetlenné tették szíveségüket.

* **Halálasztant csecsemő.** Tegnap este hét óra előtt a rendőrségre egy három, négy naposnak látszó csecsemőt hoztak be a hegyről, a kit egy patak partján találtak. A csecsemő nyakára egy zsinaguruk volt erősítve, melyet a megtalálói rögtön levettek a szerencsétlen gyermekről, ki még életben volt. A rendőrség a halálasztant csecsemőt a bábaképezdeben helyezte el, hol rögtön ápolás alá vették. A titokzatos ügyben szigorú vizsgálatot indított a rendőrség.

* **Becsapott gyermekek.** Három panaszi is érkezett a rendőrséghez; a panaszosok mindannyian gyermekek, kiket egy ugyanazon alak fosztott ki. Az illető ki magas termetű barna haju és bajszu, kékszemű alak és akinek ajakán és akinek a nyakán forradások vannak és akinek ruházata feketeszinű, kalapja is fekete, puha, kerek, tegnap *Mihályi Gusztáv* iskolai tanuló akit rokona 50 koronával a postára küldött, megállította a Fő utcán és be küldötte egy ékszerész üzletbe állítólag ott levő értékes csomagjáért. De biztosíték képen elkérte a fiutól az 50 koronát és viszont jutalmul a fiúnak egy koronát ígért. A fiu be is ment az értékes csomagért, ilyet azonban az üzletben nem talált, mire pedig az utcára kijött, hült helye volt meg bizottjának és 50 koronájának is. A vakmerő szélhámos hasonló módon két más fiut is megkárosított, elcsalván zsebórájukat. Felhívjuk a közönség és különösen az inastartó mesterek figyelmét ezen szélhámosra, azzal, hogy a legközelebb rendőrnek adják át.

* **Hűtlen alkalmazott.** *Merész* Lipótné pékmesternőtől *Dohányi János* nevű sütemény kihordója két kosár sütemény, továbbá a Pannónia-kávéház tőpinczérétől felvett 42 korona sütemény árával tegnap megszökött.

* **Lövöldöző csavargó.** *Kardos Gyula* faczér borbélysegéd, a multkori Dombi-féle lövöldözés egyik szereplője, az éjszaka ismét szerepelt *Bumbár* Lászlóné mulatóhelyénél, a hol a rácsos ajtón keresztül kétszer belélt. — A rendőrség folyamatba tette ellene az eljárást.

* **Öngyilkos hentes inas.** *Szaládi János* ágrisi illetőségű 18 éves hentesinas tegnap reggel fél 4-kor a hadapród iskola előtt a Pecseparton mellbe lötte magát és szörnyet halt. Zsebében talált levél szerint bánatában lett öngyilkossá. A holttestet a hulla házba szállították.

* **Megőrült utazó.** *Lévai Ignác* kereskedelmi utazó a budapesti Singer és Volfner czég megbízottja, ki tegnapelőtt érkezett Budapestről és a Pannóniába szállott, tegnap délnél hirtelen megőrült és dühöngeni kezdett. A szerencsétlen embert még a szállóbeli lakasan

ápolás alá vette dr. *Gerő Sándor* orvos, ki elrendelte, hogy a betegre ügyeljenek fel adig, míg a menők megérkeznek. A beteget, mint közveszélyes elmebeteg a rendőrség haladéktalanul a tébolydába szállította.

* **Rejtélyes hulla.** A Félix-fürdő közelében a Dincs patakban tegnapelőtt egy férfi-hullát találtak. Középtermetű, fekete haju, bajszu és szemöldökű, hosszukás arczu a hulla. Jobb lába valamivel rövidebb a balnál. Ruházata pepita nadrág, honvéd zubbony. Nyakán szőr tarisznya, ebbe pálinkával félig telt üveg. Nagyváradnak látszik a hulla, kilétét azonban eddig még nem ismerik.

Pannónia étterem és teliért.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x **A Lloyd orfeum** családok szórakozó helye lett. Estéről-estére nagyszámu és előkelő közönség keresi fel és hallgatja végig e kitűnő orfeum-társulatát. Előadásain *Tacianu* és *Czinka Panna*, e két elsőrendű művész még csak néhány napig marad itten, tehát ne mulassza el senkisé e két különlegességi attrakciót meghallgatni, ezeket látni és hallani kell. Sokat mulat a közönség *Grünau* szellemes és kitűnő kuplén, valamint a bohózatok is igen kacagtatók. Általános tetszés és igen sok taps kíséri *Christensen* dán énekesnő, valamint *Fodor Elza* tánczosnő előadásait, nagyon tetszenek még *Vidra Irén*, *Kaczér Erzsébet*, *Caretti Olga* énekesnők és *Tihanyi* komikus is. Diszkrét családi műsor. A helyiség nagyon kellemes és jó levegővel bir, eső ellen védve. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri tisztelettel az igazgatóság.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Tavas.
Péntek: Koldusdiak.
Szombat: Boccaccio.
Vasárnap; Casanova.

Komlóssy Emma fellépését elhalasztották. Komlóssy Emma a budapesti Népszínház művésznőjének első feljépése péntekre, június hó 9-ikére halasztatott, amennyiben a fővárosi színpadon műsorváltozás történt, s így a művésznőnek Pesten kell ma, csütörtökön játszania. Így hát a mára hirdett »Koldusdiak« operett holnap, pénteken kerül színre Komlóssy Emma első fellépésével. Jegyek már ma d. u. 3 órától előre láthatók.

Tavas. A mai napra hirdett *Koldusdiak* helyett a »Tavas« című operett kerül színre.

TÁVIRATOK.

A politikai hírek.

Budapest, június 7. (Saját tud. táv.) A koalíció tagjai ma arról beszéltek, hogy *Kvassayval* Bécs csak bosszantani akarta az ellenzéket és azért küldték őt

Budapestre. Most már határozottan meg lehet állapítani, hogy *Kvassay* felsőbb parancsra jött tárgyalni a koalícióval. Az egész ellenzéken az a vélemény, hogy sem Buriánnal, sem pedig mással sem szabad lett volna a koalíciónak tárgyalásokba bocsátkozni, mert a királynak kormányt kell kinevezni a koalíciós többségből.

*

Egy előkelő főrend, ki tegnap részt vett a főrendek tanácskozásán, ma egy újságírónak a következőket mondotta:

— A főrendek feliratukban nem követelésekkel lépnek a király elé, hanem az 1867. XII. t.-cz. végrehajtását fogják kérni a Felségtől. A főrendek legnagyobb része 67-es alapon áll és így nem pártolhatja az ellenzék követeléseit, mely bizonyosan a personal unióhoz vezet.

*

Tisza István gróf ma családjával Gesztre utazott, hol a pünkösdi ünnepeket tölteni fogja.

A pünkösdi szünetek alatt alighanem meg fogja kapni az ideiglenes kormány a kinevezését. Az átmeneti kabinetnek *Fejérváry* báró lesz az enőke.

*

A »Neue Freie Presse« azt írja, hogy ha még több ilyen próbálgatásokat tesznek, mint *Kvassay*val, akkor az a monarchia szétrobbanására vezet.

A házat felosztják.

Budapest, június 7. (Saját tud. táv.) Elénk szenzációt keltett politikai körökben ma az a hír hogy a házat a király ha az ellenzék nem enged fel fogja osztlatni.

A maczedon forrongás.

Szófia, június 7. Belső maczedon bolgár szervezet másrésztől megerősítést nem nyert jelentése szerint a napokban a belső organizáció egy héttagu bandáját zoncsevista bandák körülvétték és egsemmitették. A belső szervezet úgy állítja oda a támadást, mint a bosszu művét.

A háboru.

London, június 7. A Reuter-ügynökség arról értesült, hogy a japán kormány eddig nem szabott semmiféle békefeltételeket. Jól értesült helyen kiemelik, hogy az erről elterjedt híresztelések onnan erednek, hogy jóakaratu magán-személyek tettek kísérleteket a béke helyreállítására. Az ilyen előterjesztések a hadviselő felek elé kerülnek, csak félreértéseket okoznak, megghiusítják a cél elérését és épp ellenkező hatást érnek el.

Delcassé lemondása.

Páris, június 7. A Times behatóan foglalkozik *Delcassé* lemondásával és dicsőítőleg emeli ki a földközi-tengeri hatalmakhoz, Olaszországhoz, Spanyolországhoz és Angliához való közeledési politikáját. Sajnálatos, hogy *Delcassé* oktalan ellenfelei ennek a politikának németelle-

nességet tulajdonítottak. *Delcassé* a Marokkó-kérdés által Németország és Franciaország közt előidézett feszültség megszüntetésére oly lépéseket tett, amelyek eredménnyel nem járhattak, mert a német kormány most akart, mint kizárólag külső tekinteteket és annak tagadhatatlan biztosítását, hogy a francia politika nem ellene irányul. Az idézett lap azután megelégedésének ad kifejezést azon, hogy *Rouvier* miniszterelnök vette kezébe a külügyek vezetését és azt kívánja, hogy vajha értené a szabályozásra váró kérdések megoldását.

Páris, június 7. (Havas.) Olyan jelentések szerint, melyek úgy látszik, jó forrásból erednek, a mai minisztertanácson csak a külügyi politika általában került szóba. A marokkói dolgokat csak ama szempontból tették szóvá, hogy fontos faktort tesznek a külügyi politikában, amelynek megadják a színezetét. Arról, hogy milyen feleletet adjanak a szultánnak ama javaslatára, hogy nemzetközi tanácskozmányt hívjanak egybe, nem volt szó. Ezt a pontot később intézik el. *Rouvier* a Palais Bourbonban arra kérték, hogy vegye át végleg a külügyi tarczát és bizza a pénzügyi kormányt más személyiségre.

Az angol alsóház ülése.

London, június 7. (Alsóház.) *Cremer* (szabadelvű) azt kérde a miniszterelnöktől, hogy Franciaország és Anglia között forog-e még fenn vitás kérdés és hogy tekintettel a Franciaországban tulnyomó amaz irányzatra, hogy a hajóhad készüldéseket korlátozzák és tekintetbe véve azt, hogy az orosz hajóhad tönkre van téve, szándékozik-e a francia kormánnyal tárgyalást kezdeni annak lehetősége iránt, hogy megértés jönne létre a hajóhadak igényeinek csökkentését illetőleg.

Balfour erre azt felelte, hogy Franciaország és Anglia között nincsennek vitás kérdések, amelyek elintézésre várnak vagy meg tudnák zavarni a két állam jó egyetértését. (Tetszés.) Már hangsúlyoztam, hogy Anglia helyzete hajóhad készüldések kérdésében különbözik a többi államokétól.

Hajóhad készüldésünk lényeges és feltétlenül szükséges része honvédelmünknek. Ezért azt hiszem, hogy inkább más országoknak a dolga, semmrt a mienké, tárgyalást kezdeni e miatt, mert hisz a többi államnak hajóhada nem teszi ki honvédelme legfontosabb részét.

Guili, az alsóház elnöke a ház ovációja közben formálisan tudatja, hogy tíz éves tevékenység után egészségi okokból lemond állásáról. *Balfour* miniszterelnök erre kijelenti, hogy holnap határozati javaslatot nyújt be, amelylyel a bucsuzónak érdemeiért köszönetet mondanak és a királyt kérik, hogy emelje pári méltóságra.

Felkelők harczai.

Hodeida, június 7. A felkelők két hete elfoglalták Katavát és Ibszet és Taiszt is körülzárták. *Hodeidából* megerősítést küldtek ki.

NYILTÉR.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyváradi czipő- és csizmagyár” Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(Kossuth-utca, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készített kézmunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott áron, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417.

Szabott árak.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

67.

Angol regény.

Elhallgatott, mert sehogysem találta meg a kellő szavakat.

— Nos? — kérde a néje türelmetlenül.

— Mi jegyesek vagyunk, — mondá *Penelop* tiszta, érthető hangon, s pár pillanatig szemei a nagynénje arcán nyugodtak.

— Mik vagytok?

Az a csudálkozó és hinni nem akaró hang *Penelop*nak minden vérét az arczába kergette.

— Jegyesek vagyunk. Én ugyanis *Daubeny* urhoz fogok nőül menni, — válaszolá a leány szilárd hangon.

— Ha ezt teszed, akkor nagy bolondot cselekszel, — viszonzá *Chartres* kisasszony, felindulástól reszkető hangon.

— Miért? — kérde *Penelop*.

Hátra dőlt, kezeit a fején összekulcsolva és el volt határozva, hogy távol levő kedvesének a védelmére sikra szálljon.

Chartres kisasszony a büszke fiatal lányra pillantott, kinek barna szeme akaratosan és szilárd elhatározással nézett rá, szép haja a sötét bársony székek ellentétben, arany fényben ragyogott. Ennek a szép leánynak, ki oly nyugodtan kérdezte tőle, miért csinál bolondot azzal, ha *Daubeny* Everardhoz megy nőül, az öreg lady egész őszintén azt felelte:

— Mert a te szépségeddel és vagyonoddal sokkal jobb házasságot köthetnél.

— Sokkal jobbat? — A szép fiatal lány gunyosan mosolygott. — És mit nevez néniem sokkal jobb házasságnak?

— Azt, ha egy rangodhoz illő férfihez mégy.

— *Graham* százados ennél sokkal okosabb választás volt részedről, mert legalább jó családból való, és mindent tudunk róla.

A *Douglas* nevének említésére *Penelop* erősen igyekezett a felindulásnak minden legkisebb nyomát megsemmisíteni, de az csak részben sikerült neki.

Most *Everard* volt minden előtt, *Douglas* már a multhoz tartozott.

Chartres kisasszony felemelte kezét s a huga kihívó, daczos tekintetét hasonlóval viszonozta. Ő is jól fölfegyverezte magát a harczra.

— Ismétlem, hogy nagyon ostobán cselekszel — mondá, minden áron arra törekedve, hogy nyugalmát s hidegvérét megtarthassa, de reá nézve sokkal több forgott a kockán, mintsem azt teljes sikerrel tehetné volna. — Mert ha *Penelop* férjhez megy, akkor valószí-

nüleg vége lesz e háznál az ő uralkodásának is, mivel Algy bizonyára be fogja a kastélyt csukadni mindaddig, míg meg nem házasodik. Az öreg ladiynak tehát ugyancsak érdekében állott, hogy hugát a férjhez menéstől visszatartsa.

— Szabad kérdeznem, ki légyen ez a Daubeny ur?

— Papa tudta — és ősmerte az atyját is, — válaszolá Penelop, s hangja remegett, mint mindig, valahányszor az atya nevét említette.

— Az lehet. De, édes Penelop, vajjon a te jó atyádnak az lett volna-e az óhajta, hogy egyetlen leánya ezt az ifjut válaszsza férjéül, bármilyen becsületes ember legyen is az?

Ezek a gunyos szavak haraggal töltötték el a leányt.

— Az én jó atyám csak az én boldogságomat tekintette volna, — mondá miközben köny ragyogott szép szemében.

— Penelop ne haragudjál, — kérlelé a néneje. — Egész lázba jöttél s ez a láz már rám is átragad, pedig bizony meggondolhatnád, hogy beteges vagyok, és mivel ma különösen rosszul érzem magamat, az ilyen izgalmak nagyon rossz hatással vennak rám. Hallgass rám, — folytatá, észrevéve, hogy Penelop ajka beszédre nyílik, — és engedd ezt a dolgot nyugodtan megbeszélni. Elvégre is, tegyük fel hát azt is, hogy ez a Daubeny ur teljesen kifogástalan, derék uriember, még akkor sem kell ezt a házasságot olyan nagyon siettetni. Emlékezzél rá, hogy Douglassal való eljegyzésedkor szegény atyád határozottan azt kívánta, hogy huszonegy éves korodig ne menj férjhez; és én azt hiszem, utolsó kívánságát több tiszteletben tarthatnád.

Az a hang, a melyen Chartres kisasszony a Douglassal való eljegyzésének történetét említette, a Penelop arczába kergette a vért, s szó nélkül takarta el lángoló arcját.

— Penelop, látom, hogy te az én szavaimat nagyon rossz néven veszed. A mai időben a fiatalok igazán olyan önfejek és makacsok, hogy mindig azt kívánják, minden úgy legyen, a mint ők akarják.

Chartres kisasszony sóhajtott s kényelmes szobáján megelégedéssel jártatta körül a szemét. Aztán Penelopon pihentetve meg tekintetét, így folytatta:

— Édes Penelop, reményilem néhány év múlva te is az én szememmel látod majd a dolgok folyását.

— Reményilem, az soha sem fog megtörténni, — válaszolt szenvedélyesen a leány.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gőzeke szövetkezetek.

A legutóbbi években minden irányban tapasztalható haladás a mezőgazdaság terén is érezhető.

Örvendtesen tapasztalható az, hogy a rendszeresen kezelt gazdaságok száma egyre szaporodik. Ha ezen a mezőgazdálkodás terén érezhető haladást részleteiben figyelemmel kísérjük, találkozni fogunk a talajnak helyesebb művelésével is.

A talajnak mély művelésével is. A talajnak mély művelése a gőzerő segítségével napirandén van. A míg a közelmúltban csak a nagyobb birtokokon volt ismeretes a gőzzel való talajművelés, addig manapság már a kisebb birtokos is gőzzel művelti talaját a gőzeke szövetkezetek sítésülése folytán. A gőzeke szövetkezeteknek létesülése minden esetre csak fokozott mértékben kívánatos és előnyös, mert ezen szövetkezeteknek elterjedése és szaporodása tanubizonyosság mezőgazdaságunk fejlődése mellett.

A gőzeke szövetkezetek létesülésével kap

csolatosan terjed a talajnak mélyebb és tökéletesebb megművelése. A mély művelésnek és a talaj gőzeke általi jobb megmunkálásának ereyménye a termések nagyobbodása, a jövedelem emelkedése lesz. A gőzeke szövetkezetek működésének megfelelő eredménye csak akkor lesz, ha annak tagjai nem tévesztik szem elől azt, hogy a fokozottabb termelés ideig-óráig fenttartható, de csak a talajerő nagyobb mérvű igénybevitelével vagy erősebb, bőségesebb trágyázással.

Különösen ez utóbbi az, amit kétségtől jól meg kell gondolni annak aki a gőzművelésre áttér. Meg kell pedig gondolnia azt, hogy képes lesz-e a megfelelő istállótrágyát szolgáltató haszonállatok állományát nagyobb számban növelni és képes lesz-e a megfelelő mennyiségű műtrágyákat beszerezni, melyeknek kiterjedtebb mértékben való alkalmazása a gőzeke művelés mellett kifizeti magát.

A talajerő nagyobb mérvű igénybevétele a megfelelő trágyázás nélkül határozottan elítélendő és ilyen esetben a gőzeke szövetkezet által elősegített gőzművelésnek idővel káros következményei is lehetnek.

Nagyváradai hetivásár.

A nagyváradai piacon 1905. június hó 6-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 16.60—16.40 16.20 Kétszeres buza 15.20 15.— 14.80 Rozs 14.60—14.40 14.— Árpá 15.40 15.20 15.— Zab 14.80 14.60 14.20 Tengeri 16.60 16.40 16.20. Borsó 42.— Lenese 48.— Bab 28.— Köleskása 28.— Burgonya 7.20 100 kiló lángliszt 28.— Zsemlyelisz 27.60 Fehérkenyerliszt 27.20 Barnakenyerliszt 24.— Széna fuvarral 4.50 Szalma fuvarral 1.80. Só zott szalonna 14.— Zsup-szalma —20. A'om-szalma —14. 1 köbméter búkka 6.— Tölgyfa 5.60. Cserfa 6.60. 1 kiló marhahus I. o. 1.12, 1 kiló marhahus II. o. 1.04, 1 kiló marhahus III. o. —.96. 1 liter ó-bor 1.—, 1 liter új-bor 80.— liter pálinka —72, 1 liter szilvapálinka 1.60, 1 liter szesz 2.— 1 mm. kőso 21.80. 1 mm. nyers faggyu 50.— 1 mm. olvaszt. faggyu 70.— 1 mm. szappan 50.— 1 mm. birka gyapju —. 1 mm. magyar gyapju 1 —. h'lr. ó-bor 64.— 1 h'lr. újbor 40.— 1 mm. mész 1.80. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.— 1 h'lr. kendermag 30.— 1 h'lr. köles —. 1 h'lr. repce —. 1 h'lr. dió 40.— 1 h'lr. mogoró —. 1 h'lr. aszalt szilva 40 — 1 kg. savanyu káposzta 32 —. 1 kg. szalonna nyers 1.60. 1 kg. sertéshus 1.44. 1 kg. vereshagyma —.50. 1 kg. foghagyma —.70. 1 kg. bors 4.60. 1 kg. paprika 6.60. 1 kg. barna kenyér —22. 1 liter kőolaj —44.

Forgalmi kimutatás 1905. jun. 6-án Tiszta buza körülbelül 200 hltr. Kétszeres buza 60 hltr. Rozs 80 hltr. Árpá 70 hltr. Zab 60 hltr. Tengeri 70 hltr. Burgonya 40 hltr.

Lábasjészságok: Hizott sertés mintegy 60 drb. Félhizott 70 drb. 2 évestől feljebb 100 drb 1 évestől 2 évesig 180 drb. Süldő 200 drb. Malacz 262 drb. Vágó marha 240 drb. Jármos ökör 620 drb. Fejős tehén 350 drb. Borju 404 drb. Bivaly 14 drb. Juh és kecske 145 drb. Ló 803 darab.

Marha ártáblázat 1905. évi jun. 6-án 1 pár I-ső rendű jármos ökör 640—760 korona. 1 pár II-od rendű jármos ökör 530—620 korona. 1 pár II-ad' rendű jármos ökör 370—520 korona. 1 drb fejős tehén 170—390 kor., 1 drb vágó ökör 180—330 kor. 1 dro. vágó tehén 170—310 ökör 1 drb veres burju 32—54 kor. 1 drb. fél éves borju 50—80 kor., 1 drb egy éves borju 60—130 kor., 1 drb két éves borju 76—220 korona. 1 drb hizott sertés 124—128 bor., pár feléves sertés 36—48 kor., 1 pár egy sertés 72—90 kor., 1 pár két éves sertés 100—150 korona. 1 drb. igás ló 160—320 korona. 1 pár ökörbőr 44—50

kor., 1 pár tehénbőr 32—40 kor. 1 pár borjubőr 10—20 kor., 1 pár lóbor 10—20, korona.

Értéktőzsde.

Budapest, jun. 7.

Osztákhitelrészvény — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — —	806.50
Leszámloló bank — — —	464.50
Rimamurányi — — —	514.—
Oszták-m. államvasuti részvény —	649.—
Közuti vasut — — —	569.50
Városi villam s vasut — — —	339.—

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, jun. 7.

Buza máj.-ra — — — —	16.16
Buza okt. — — — —	13.14
Rozs okt.-re — — — —	15.08
Tengeri július 1905. — — —	11.32
Zab ápr. ra — — — —	23.90
Repeze aug.-ra — — — —	23.20

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 jun. 7-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — —	118.—
Magyar koronajárdék 4% — — —	97.85
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — —	89.15
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% —	98.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön —	222.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön —	1.70
Oszták járdék papirban — — —	100.25
Oszták járdék ezüstben — — —	159.—
Oszták járdék aranyban — — —	1.650
Oszták korona járdék — — —	100.50
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	154.—
Oszták-magyar bankrészvény — — —	16.50
Magyar hitelbank részvény — — —	780.—
Oszták hitelbank intézeti részvény — — —	66.275
Oszták-magyar államvasuti részvény — — —	66.450
20 frankos aranz (Napolendor) — — —	19.08
Német birodalmi márka — — —	117.30
London vista — — —	954.0
20 márkás arany — — —	23.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Uj üveg-, porcelán és konyhafelszerelési üzlet!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy **Nagyváradon, Olaszi Fő-utca** Orsolyák-zárda épületben a mai kornak s a legmagasabb igényeknek megfelelő

üveg-, porcelán és konyhafelszerelési fiók-üzletet

nyitottam. — Kérem a nagyérdemű közönség becses partfogását.

Kiváló tisztelettel

Hant Frigyes

Fő-üzlet: Fiók Tzlet:
Kossuth-Lajos u. 4. Olaszi, Fő-u. Orsolya zárda.

Világhírű

előpataki gyógyviz

Számtalan előismerő nyilatkozat, a kik ennek használatát után a legjobb egészséggel örvendenek! Különösen ajánlható a következő bántalmaknál:

1. **A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörce, gyomor-égésben** a túlságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsámban, hányatognál.

2. **Altesti vérbőségben, vérpan-
gásban, aranyérben** s az ezzel járó rászikór s kedélykór szokásos székrekedéseinek.

3. **Máj- és lépdegánatokban**, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban, epekövekben, a poszgerj és váltólázakból származott lépdegánoknál.

4. **Fejlődési sápkórban** s az ezen alapuló hőszám zavaroknál, a görvélkór torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál,

5. **A vesék és húgyhólyag hurutos bántalmainál**, a kezdődő húgykő és fő-
vény-lerakódás eseteiben kitűnő húgy-savoldó

6. **A méh idült tömüléseinek, dagai-
nál, fehér folyás s rendetlen havad-
zásnál.**

7. **A nemi részek gyengeségeiben.**

8. **Angolkórban**, egyáltalában gyermekeknek a szervezet ép és erős kifejlődését vas és mész tartalmánál fogva meglepően elősegíti, egészséges embereknek is üdítő italul szolgál, s különösen borral vegyítve a háztartásoknál általános használatban van.

Egyedüli főraktár Biharmegye részére

Maár és Szabó

fűszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése
NAGYVÁRADON.

Globus-
résziról kivonat

Nagy magtár kiadó.

Várad-Velenczén, a volt Weinberger-féle telepen. Ertekezhetni a KALAPGYARBAN Friedländer Hermannál. Telefon: 143.

HIRDETMÉNY.

A **Biharmegyei takarékpénztár** 1905. január hó 18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak és **mai naptól kezdve**

600 kor. névértékű részvényekre

kicszeréltetnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány ellenében **1 db. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.**
Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán az alább megjelölt telkek eladása céljából 1905. évi július hó 4-ik napján délelőtt 9 órakor a helyszínén nyilvános árverést fogok tartani.

Árverés alá kerülnek:

Nagyvárad város tulajdonát képező s a várad váraljai orth. izraelita templom megett fekvő a városi mérnöki hivatal által készített térrajz szerint összesen 7 telek u. m.

a) 1. számú telek a Krisztrina utca és velencei part sarkán. 5695 □m területtel, — kikiáltási 1139 kor;

b) a velencei partra néző II. számú telek 743 □m kikiáltási ára 1486 korona;

c.) a velencei partra néző III. számú telek 824.5 m kikiáltási ára 1669 korona;

d) a velencei partra IV. számú telek 760 □m kikiáltási 1520 korona;

e.) a velencei part és Károly utcák sarkán levő V. számú telek 828.8 □m kikiáltási ára 1667 korona;

f) a Károly utcára néző VI számú telek 1387.5 □m kikiáltási ára 2776 korona;

g.) a Károly utcára néző VII. számú telek 1071 □m kikiáltási ára 2142 korona.

Bánatpénzül a kikiáltási árak 10%-a szolgál mely árverelők által az árverés megkezdése előtt alulírott küldöttségi elnök kezéhez készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban teendő le.

A fent megnevezett ingatlanra vonatkozó helyszín rajz alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető, s ugyanott egyéb felvilágosítások is nyerhetők.

Árverelni szóval vagy írásban zárt ajánlat után lehet, zárt ajánlatok csakis a fent kitett határidőig a szóbeli árverés megkezdése előtt adhatók be, s ezekhez az előírt bánatpénz vagy ennek a városi pénztárban történt letétele igazoló letéti jegy is csatolandó, s árverelő zárt ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy az árverési feltételeket rajzokat stb, ösmert s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja szóbelileg árverelők az árverés megkezdése előtt a feltételeket ugyanezen körülmény elismerés végett aláírni tartoznak.

Árverelőt tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad 1905. május hó 31-én.

Komlóssy József,

jog- és gazdaságügyi tanácsnok
küldöttségi elnök.

Megkezdődött a kivételes olcsó eladás nyári cikkekben . . .

Szerb-vászon különlegesség jól mosható 13, 15 és 17 kr. Zefir ruha különlegesség jól mosható 14, 18 és 23 kr.
Gouvreé batiszt különlegesség jól mosható 18, 19 és 20 kr. Bordürös Delin különlegesség jól mosható 30, 32 és 36 kr.
Franczia Delin különlegesség legújabb divatu 48, 50 és 60 kr.

SELYEM készletünket elárusítjuk a következő mesés olcsó árakban:

TAFET SELYEM	tiszta jó egyszínű selyem	most 66 kr.	LOUSINI SFLYEM	legújabb tiszta selyem, minden	most 80 kr.
	eddig ára 2 frt.			szinben eddig ára 1 frt 50 kr.	
TAFET SELYEM	tiszta selyem, mintázott	most 78 kr.	POPLIN SELYEM	fél selyem mintázott	most 47 kr.
	eddig ára 2 frt 20 kr.			eddig ára 1 frt.	

A selymeket ebben az árakban csak június 30-ig árusítjuk. — Mintákat ezekből a nagyon leszállított árucikk-
ból vidékre nem küldünk.

SPITZER TESTVÉREK divatáruháza, Nagyvárad,
Zöldfa-utca.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár

Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

értékesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyaként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképes lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyaként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ívlámpák árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Dr. Dreiszker J.

VIZGYÓGYINTÉZETE

és szanatóriuma

Kőszegen (Vas megye.)

Gyönyörű fekvésű. Egész éven át nyitva. Állandó orvos
felügyet; igen jutányos ár; kitűnő ellátás. Legszebb
gyógyeredmények. Prospektus ingyen és bérmentve.

„Nagyvárad Hitebank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 év
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztési jelzálogkölcsönöket nyújt
amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. *Kölcsönkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-

tokiv és esetleg községi becsű-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
matózasu kölcsönöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot
összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat
Értékpapírok, ékszerek és terményekre
előleget ad. **Az igazgatóság.**

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

Nagyvárad.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők:

a „Beocsinyi Cementgyári Unió“ gyáraitól

a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“

a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiból stb.

(Dr. Zilinski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű

beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszige-
telési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivételére.

Csatornákat

saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vizhat-
lan betoncsöveivel eszközöl. — — — — —

Raktárt tart:

Első rendű Beocsi-, Portland- és Román-czementből.

» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.

» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és
műkövekből.